

ŻYCIE NAUKI

MIESIĘCZNIK NAUKOZNAWCZY

TOM IV
LIPIEC – GRUDZIEŃ 1947

Biblioteka Jagiellońska

1003123724

K R A K O W

Redaktor BOGUSŁAW LEŚNODORSKI

Współpracownicy redakcyjni:

MARIA BORUCKA, ZBIGNIEW KAMIŃSKI, TOMASZ KOMORNICKI,
JÓZEF KORPAŁA I STEFAN OŚWIECIMSKI

Doradczy Komitet Redakcyjny:

EUGENIUSZ BRZEZICKI, KAZIMIERZ DOBROWOLSKI, KONSTANTY
GRZYBOWSKI, TADEUSZ LEHR-SPŁAWIŃSKI, ANATOL LISTOWSKI,
KAZIMIERZ MAŚLANKIEWICZ, STANISŁAW SKOWRON

*Wydało z zasiłku Wydziału Nauki Ministerstwa Oświaty
KONWERSATORIUM NAUKOZNAWCZE W KRAKOWIE*

M—43141

Państwowe Krakowskie Zakłady Graficzne — Kraków, ul. Wielopole 1

SKOROWIDZ DO TOMU IV

SKOROWIDZ autorski obejmuje wszystkich autorów i wszystkie tytuły artykułów podpisanych (kryptonimy są rozwijane), nie obejmuje natomiast wcale streszczeń angielskich.

Skorowidz rzeczowy umożliwia odnalezienie szukanej pozycji według jej treści ogólnej, wyszczególnia jednak tylko takie zagadnienia lub instytucje, którym poświęcono przynajmniej jedną stronę (o ile nie stanowią osobnej całości); nazwy instytucji podano przeważnie w brzmieniu oryginalnym (bez odsyaczy). W skorowidzu rzecowym znajdują się również tytuły działów ŻYCIA NAUKI; z przeglądu prasy uwzględniono tylko tytuły działów, zawartość streszczeń angielskich pominięto.

Skorowidz autorski

an zob. LEŚNODORSKI, Bogusław. ANTONIEWICZ, Włodzimierz - Zadania i organizacja szkół akademickich w Polsce: (1) Nauka i nauczanie; Sieć szkół wyższych w Polsce 9. (2) Planowanie i finansowanie nauki; Zadania wychowawcze szkół wyższych 103. (3) Studia w szkołach wyższych; Działalność oświatowa szkół akademickich 265.

BARYCZ, Henryk - Obraz życia uczonego polskiego w pierwszej połowie XIX wieku 145.

BYKOWSKI zob. JAXA-BYKOWSKI. Ludwik.

bl zob. LEŚNODORSKI, Bogusław.

BOBRAŃSKI, Bogusław - Sp. prof. dr Edward Sucharda 49.

BORNSZTAJN, Maurycy - Odpowiedź na artykuł *Psychologizm i realizm* p. Stanisława Lema 85.

BORUCKA, Maria (embe) - Sprawozdanie z książki: Grzegorz Leopold Seidler - *Rozważania nad normą ustrojową* 88.

CHOYNOWSKI, Mieczysław (mch) - O książkach zagranicznych i o przyjaźni z Czechosłowacją 46. Sprawozdanie z książki: S. R. Humby & E. J. F. James - *Science and education* 216. O właściwe podejście do psychologii 309. Piąty międzynarodowy kongres historii nauki 336. Sprawozdanie z książki: Oscar Krisen Buros - *The second yearbook*

of research and statistical methodology 368.

CSORBOWA, Helena - Sprawozdanie z książki: Kimball Young - *A handbook of social psychology* 372.

DEMbowska, Maria - Rok działalności Państwowego Instytutu Książki 323.

DOBROWOLSKA, Danuta - Uczony i uniwersytet w świetle socjologii 192.

embe zob. BORUCKA, Maria.

GALEŃSKI, Witold - Z zagadnień materializmu dialektycznego 157.

GOŁĄB, Stanisław - Jeszcze w sprawie krakowianów 168.

GORIEW, Konstanty - Uczenni białoruscy współdziałają w odbudowie kraju 71.

GÓRSKI, Karol - Życie naukowe Torunia 169.

GRABOWSKI, Tadeusz Stanisław - W sprawie wspomnienia o sp. Mieczysławie Maleckim 364.

GRZEGORCZYK, Piotr - Czasopisma naukowe w Polsce 1947 (spis z indeksem) 218.

HARDING, T. Swann - Nauka i ustroj społeczno-gospodarczy 1.

J. K. zob. KORPAŁA, Józef.

J. W. zob. LEŚNODORSKI, Bogusław. JARKOWSKI, Stanisław - Polski Instytut Prasoznawczy w Warszawie 59.

JAKÓBCZYK, Witold - Jeszcze o potrzebach historiografii polskiej 364.

JAXA-BYKOWSKI, Ludwik - Obiektywizm i tendencyjność w nauce i nauczaniu 26.

JURAND, Artur - Z frontu nauki 210.

KAFTANOW, Sergiusz - Wyższe uczelnie Związku Radzieckiego pod znakiem rozwoju 342.

kam. zob. KAMIŃSKI, Zbigniew.

KAMIŃSKI, Zbigniew (*kam.*) - Omówienie czasopisma *Science News Letter* 90. Sprawozdanie z książki: J. B. S. Haldane - *Science advances* 370.

KOMORNICKI, Tomasz (*tk*) - *Technical and scientific register* 68. Sprawozdanie z książki: *The rationalist annual* 374.

KORPAŁA, Józef (*J. K.*) - Szkoły wyższe na przełomie 39. O społeczną odpowiedzialność uczonych 97. Kilka słów o tzw. polityce naukowej 298.

KOSKO, Stefan - Instytut Ekonomiki Stosowanej w Paryżu 349.

LEM, Stanisław - Z badań nad psychologią uczonych 300.

LEŚNODORSKI, Bogusław (*an, bl. J. W.*) - Sprawozdanie z książki: James Burnham - *The managerial revolution* 86. Sprawozdanie z książki: G. M. Trevelyan - *History and the reader* 217. Szkoły wyższe i nakazy życia 241. Specjalizacja a wykształcenie ogólne 295. Reforma nauki i szkół wyższych wchodzi w życie 314. Konferencja porozumiewawcza instytucji i towarzystw naukowych, uprawiających badania historyczne 320. Nauka i powojenny kryzys ekonomiczny 339. Sprawozdanie z książki: Józef Sieradzki - *Światła po burzy* 373.

ŁODYNSKI, Marian - Biblioteki i polityka biblioteczna w związku z potrzebami nauki 282.

MAJEWSKI, Kazimierz - Organizacja archeologii w Polsce 124.

MAŁEK, Przemysław - Tematyka morska na wyższych uczelniach handlowych 172.

mch zob. CHOYNOWSKI, Mieczysław.

MIKULSKA, Izabella - Z frontu nauki 213.

MYDLARSKI, Jan - W sprawie przedmiotu i podziału antropologii 311.

OŚWIECIMSKI, Stefan (*S. O., SO*) - Omówienie czasopisma *Endeavour* 89. Sprawozdanie z książki: Stephen P. Mizwa - *Nicholas Copernicus 1543–1943* 374. Sprawozdanie z książki: Charlotte Lutkens - *Women and new society* 375.

PAUTSCH, Fryderyk - W cieniu tragedii 152.

PRZYBYŁA, Janusz A. - Sprawozdanie z książki: Arthur H. Compton - *The human meaning of science* 214.

RAPACZ, Kazimierz - Z frontu nauki 209.

S. O., SO zob. OŚWIECIMSKI, Stefan

ŚREDNIAWA, Bronisław - Miedzynarodowy zjazd Komisji badań promieni kosmicznych 176. Miedzynarodowa Unia fizyki czystej i stosowanej 347. Z frontu nauki 358. Sprawozdanie z książki: Henry E. Sigerist - *The university at the cross-roads* 366.

TAYLOR, F. Sherwood - Historia nauk przyrodniczych jako studium dla wszystkich 275.

tez zob. ZAWADZKI, Tadeusz.

tk zob. KOMORNICKI, Tomasz.

TOKARSKI, Julian - Akademicka niedola 44.

ZAWADZKI, Tadeusz (*tez*) - Uniwersytet hebrajski w Jerozolimie 73.

Skorowidz rzeczowy

Akademia Nauk Z.S.R.R. 198-199 (wybory członków zagr. - Nitsch).
 akademicka młodzież zob. studenci.
 Akta ustawodawcze 178-181, 241-264 (omówienie dekretu z 28.X.47).
 Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska 327-328.
 antropologia 311-313 (przedmiot i po-
 dział).
 archeologia 124-144 (stan i postulaty
 org.), 199 (w Z.S.R.R.).
 archiwa zob. biblioteki.
 Association of Scientific Workers 189-192 (mowa Joliot Curie na zje-
 ždzie).
 astronomia 374-375 (Kopernik - rec.).
 asystenci szkół w. 271-272.
 badania i ekspedycje terenowe 120-
 121 (w szkoł. w.), 138-139 (arche-
 ologiczne - postulat).
 Białoruska Akademia Nauk 71-73 (pro-
 gram prac).
 bibliografia czasopism n. w Polsce 218-234.
 bibliografia statystyki 368-370 (rec.).
 bibliografie zob. wydawnictwa n.
 bibliologia 323-327 (P.I.K.).
 bibliotek i archiwa 136-138 (archeo-
 log. - postulat), 282-294 (zadania i
 potrzeby), 321-322 (na konfer. inst. i
 tow. hist.); w przegl. prasy - kraj.:
 62-63, 181-182, 329-330; zagr.: 78,
 201; zob. też muzea i zbiory n.
 chemia 49-51 (E. Sucharda), 352-354
 (izotopy).
 Czasopisma naukowe w Polsce 218-234
 (bibliografia).
 Czechosłowacja, 46—48 (wydawnictwa
 n.), 319-320 stos. nauk z Polską).
 dekret o organizacji nauki i szkolnic-
 twa w. z 28.X.47 241-264 (omówie-
 nie).
 diament 157-168.
 dochód społeczny a n. 6-7.
 dwustopniowość studiów w szkołach
 w. 266-268.
 ekonomia 349-352 (Inst. de Science
 Econ. Appl.).
 encyklopedia - zob. wydawnictwa n.
 Endeavour (kwartalnik) 89-90.
 English Summaries 91-96, 235-240,
 376-384.
 Fakty i poglądy 39-48, 157-168, 295-
 313.
 filozofia n. - zob. teoria, filozofia i
 metodologia n.
 finansowanie n. 1-8, 108-109, 270-271
 (uposażenie pracowników n.); zob.
 też Materiałne podstawy n.
 fizyka 176-178 (Zjazd Komisji Badań
 Promieni Kosmicznych), 345-346 (w
 Z.S.R.R.), 347-349 (U.I.P.), 358-363
 (prom. kosmiczne).
 Francja 300-308 (psychologia uczo-
 nych), 349-352 (Inst. de Science
 Econ. Appl.).
 Gdańsk-Gdynia 23-24 (jako ośrodek
 szkoł. w.).
 historia 217-218 (popularyzacja w An-
 glii), 320-323 (Konferencja 26-27.X.
 47 w Krak.), 327 (Inst. Pamięci Na-
 rod.), 364-366 (potrzeby historiografii
 pol.).
 historia n. 145-152 (w pamiętnikach
 Hechla), 275-282 (h. przyrodoznaw-
 stwa dla wszystkich); w przegl. pra-
 sy - kraj.: 63, 182, 330; zagr.: 78,
 201-203, 355.
 historia Ziem Odzyskanych 375 (kon-
 kurs P.T.H. na pracę).
 informacja naukowa 89-90 (czasopisma
 n.), 275-282 (historia przyrodozn. dla
 wszystkich); zob. też popularyzacja
 n., Z frontu n.
 Institut de Science Économique Appli-
 quée 349-352.
 Instytut Naukowy Organizacji i Kie-
 rownictwa 56-59.
 Instytut Pamięci Narodowej 327.
 instytuty naukowo-badawcze 121-123
 (współpraca ze szkołami w.); w
 przegl. prasy - kraj.: 63, 182-183, 330;
 zagr.: 78-79, 203, 355; zob. też to-
 warzystwa n.
 izotopy 352-354 (do celów badaw-
 czych).

kartoteka pracowników naukowych 68-71 (W. Bryt.).
 kobieca a n. 375 (rec.).
 Komisja Badań Promieni Kosmicznych 176-178 (zjazd).
 Konferencja inst. i tow. upraw. badania historyczne (26-27.X.47) 320-323.
 Konferencja rektorów 51-52 (24. VIII. 47), 314-319, (27-29.XI.47).
 konferencje zob. Zjazdy i konferencje.
 Korespondencja 85-86 (typologia), 168 (krakowiany).
 Krajowa konferencja rektorów i profesorów w. uczelni (27-29.XI.47), 314-319.
 kryzys ekonomiczny a n. 339-342.
 księgoznanstwo zob. bibliologia.
 Kwartalnik Historyczny 322-323 (dyskusja na konfer. hist.).
 matematyka 168 (krakowiany).
 materializm dialektyczny 157-168.
 Materiałowe podstawy n. w przegląd. prasy - kraj.: 63, 330; zagran. 79, 355; zob. też finansowanie n.
 Międzynarodowe kontakty w przegląd. prasy kraj. 183, 330-331.
 medycyna 145-152 (Hechel), 152-156 (Hirschfeld), 214 (leczenie gružicy), 352-354 (izotopy do celów medyczno-badawczych).
 metody nauczania na w. uczelniach zob. nauczanie a n. w szkołach w.
 Międzynarodowa Unia Fizyki Czystej i Stosowanej (U.I.P.) 347-349.
 Międzynarodowy Kongres Historii Nauki, piąty 336-339.
 młodzież akademicka zob. studenci.
 muzea i zbiory naukowe 140-141 (archeolog. - postulaty); w przegląd. prasy - kraj.: 66, 187-188, 334; zagran.: 79, 209, 357.
 nauczanie a nauka w szkołach w. 13-15, 29-31, 44-46; w przegląd. prasy zagran. 81, 205.
 Nauka w kraju 49-67, 169-188, 314-334.
 Nauka za granicą 68-85, 189-209, 335-358; w przegląd. prasy kraj. 66.
 nauki przyrodnicze zob. przyrodznawstwo.
 naukowa organizacja pracy 56-59 (Inst. Nauk. Organ. i Kierown.).
 Naukoznanstwo przegląd prasy (kraj.) 62-67, 181-188, 329-334.
 obiektywizm w nauce i nauczaniu zob. tendencjonalność.
 obowiązki społeczne uczonych 7-8, 31-32, 116-119 (o profesorów), 244-246 (o profesorów)
 odpowiedzialność uczonych i n. 7-8, 97-102.
 Organizacja n. w przegląd. prasy - kraj.: 63-64, 183, 331; zagran.: 79, 203, 355; zob. też pod Akta ustawodawcze, reforma szkół w., oraz pod nazwami dziedzin n., instytucji i zagadnień.
 państwo a n. 77 (tajemnica naukowa); w Przegl. prasy zagran.: 80, 204, 356; zob. też Akta ustawodawcze, finansowanie n., reforma, szkolnictwo w., ustroj.
 Państwowy Instytut Książki 323-327.
 placówki naukowe polskie za granicą w przegląd. prasy kraj. 186-187, 333-334.
 planowanie 104-107 (w n. i szkołach w.).
 polityka naukowa 298-300.
 Polski Instytut Archeologiczny 127-143 (postulat).
 Polski Instytut Prasoznawczy 59-62.
 Pomorze 328-329 (życie n.).
 popularyzacja n. 217-218 (p. historii w Anglii, rec.), 273-274 (o. a szkoły w.), 335-336 (w U.N.E.S.C.O.); w przegląd. prasy - kraj.: 64, 183, 331; zagran.: 203, 355-356; zob. też informacja n.
 postęp nauki 370-371 (rec.).
 potrzeby i zadania n. 282-294 (biblioteki); w przegląd. prasy kraj. 186 zob. też pod nazwami instytucji, dziedzin i zagadnień.
 Praca naukowa, wolność n. w przegląd. prasy zagran. 81, 205, 356.
 prasoznawstwo 59-62 (Pol. Inst. Prasozn.).
 prawo 88-89 (metodologia i socjol. p.,

rec.); zob. też Akta ustawodawcze, ustrój.
 promienie kosmiczne 176-178, 358-363.
 Przegląd Filozoficzny (kwartalnik) 218.
 Przegląd prasy zob. Naukoznanawczy, przegląd prasy (kraj.).
 Przegląd prasy zagranicznej 78-85, 201-209, 354-358.
 przemysł a n. 1-8; w przegląd. prasy za-
 gran. 80-81, 204-205, 356.
 przyrodoznanstwo 275-282 (historia p. dla wszystkich), 209-214 (Z frontu n.), 358-363 (Z frontu n.); zob. też pod nazwami poszczeg. dziedzin.
 przyrządy naukowe zob. technolo-
 gia n.
 psychologia 300-308 (p. uczonych), 309-311 (zastosowania), 372-373 (p. społeczna, rec.).
 publicystyka naukowa 373-374 (rec.).
 racjonalizm 374 (rec.).
 Rada Nauki i Szkół Wyższych (w czasie okupacji niem.) 9-11.
 Rada Szkół Wyższych 52-53.
 radioizotopy zob. izotopy.
 reforma szkolnictwa wyższego 9-26, 39-44, 51-55, 103-123, 216-217 (w Anglii, rec.), 241-274, 314-319 (konfer. rekt. i prof.), 366-368 (w St. Zjedn. A.P., rec.); zob. też Akta u-
 stawodawcze.
 rejestr uczonych zob. kartołek pracowników n.
 religia a n. 214-216 (rec.).
 Science News Letter (tygodnik) 90.
 sieć szkół w. 20-26 (problematyka, postulaty).
 slowianoznawstwo 346-347 (W. Picze-
 ta), 364 (M. Małecki).
 Słowniki zob. wydawnictwa n.
 socjologia 88-89 (s. prawa, rec.), 372-
 373 (psychologia społeczna, rec.).
 socjologia nauki i uczonych 192-198 (s. uniwersytetu w St. Zj. A.P.); w przeglądzie prasy zagran.: 80-82, 203-206, 356.
 specjalizacja a wykształcenie ogólne 295-298.
 społeczna rola nauki 214-216 (rec.); w przegląd. prasy kraj.: 64, 183-184,
 331; zagran.: 81-82, 205-206, 356.
 Sprawozdania (rec. z książek i cza-
 sopism) 86-90, 214-218, 366-375; po-
 nadto 157-168, 192-198, 295-298.
 Sprostowania 67 (matematyka, teoria n.).
 Stan nauki za granicą w przegląd. pra-
 sy kraj.: 187, 334.
 Stany Zjednoczone A.P. 192-198 (so-
 cjologia uniwersyteckich uczonych), 295-298 (wykształcenie ogólne na uni. w.), 352-354 (izotopy dla Europy), 366-368 (reforma uni. w., rec.).
 statystyka 368-370 (bibliografia, rec.).
 stosowanie n. 309-311 (psychologia), 339-342 (postulaty brytyjsk. Zw. Pracown. Nauk.).
 stosunki naukowe zagranicy z Polską 46-48, (wydawn. n.), 175-176 (opi-
 nia cudzoziemców), 319-320 (s. z Cze-
 chosłowacją); w przegląd. prasy kraj.
 66.
 studenci 18-19 (typ kształcenia), 44-46
 (warunki studiów), 53-55 (warunki przyjęcia na ucz. w.). 113-115, 269
 (stosunek liczb. do wykładowców);
 w przegląd. prasy - kraj.: 62, 181, 329,
 333; zagran.: 354-355.
 studia w szkołach w. 265-273.
 Światowa Federacja Pracowników
 Naukowych 189-192.
 szkolnictwo wyższe 73-77 (Uniw. He-
 brajski w Jerozolimie), 172-175 (W. Szk. Handlu Morsk.), 192-198 (so-
 cjologia uni. amerykańsk.), 295-
 298 (wykształcenie ogólne), 342-343
 (w Z.S.R.R.); w przegląd. prasy - kraj.:
 64-65, 184, 331-332; zagran.: 82, 206,
 356; zob. też Akta ustawodawcze,
 reforma szk. w., studenci.
 Technical and Scientific Register
 68-71.
 Technologia nauki 358-359 (licznik Geigera, komora Wilsona); w przegląd. prasy - kraj.: 332; zagran.: 82-83, 206-207, 356.
 tendencjonalność w nauce i nauczaniu
 26-38.
 teoria, filozofia i metodologia n. 26-
 38 (tendencja w n.), 85-86, (typolo-
 gia), 88-89 (prawo, rec.), 157-168

(diamat), 311-313 (antropologia); w przegl. prasy - kraj.: 65, 184-185, 332; zagr.: 83, 207, 356-357.

Toruń 169-172 (życie n.).

Towarzystwa naukowe i instytucje badawcze 56-62, 323-329; w przegl. prasy - kraj.: 65, 185, 332; zagr.: 83, 207.

Towarzystwo Naukowe w Tomaszowie 170-171.

typologia 85-86 (polemika).

U.I.P. zob. Międzynarodowa Unia Fizyki Czystej i Stosowanej.

U.N.E.S.C.O. 335-336.

uczeni 49-51 (E. Sucharda), 68-71 (rejestr u. w W. Bryt.), 145-152 (Fr. Hechel), 152-156 (L. Hirschfeld), 188 (W. Orłowski), 192-198 (socjologia profesorów uniw.), 300-308 (psychologia u.), 346-347 (W. Piczeta), 364 (M. Małecki), 374-375 (Copernik, rec.); w przegl. prasy - kraj.: 65-66, 67, 185-186, 187, 333, 334; zagr.: 83-84, 208-209, 357.

Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie 73-77.

ustrój społeczno-gospodarczy a n. 1-8, 86-88 (rec.).

Wielka Brytania 68-71 (rejestr naukowców i techników), 216-217 (potrzeba reformy szkoln. w.), 217-218 (popularyzacja historii), 295-298 (wykształcenie ogólne w uniw.), 339-342 (obrady Zw. Prac. Nauk.).

wolność n. zob. praca naukowa.

Wybrzeże zob. Pomorze.

wychowanie w szkołach w. 109-116.

wydawnictwa naukowe 46-48 (zakup i wymiana zagran. postułat), 141 (archeolog., postułat) 218-234 (bibliografia czasopism n.), 319-320 (współpraca polsko-czeska), 322-323 (w histor.), 327-328 (Annales U.M.C.S.), 350-351 (ekonom. I.S.E.A.), 365-366 (postulaty hist. pol.); w przegl. prasy - kraj.: 62, 186, 333; zagr.: 84, 201, 355.

wykształcenie kobiet 375 (rec.).

wyprawy naukowe zob. zadania i ekspedycje terenowe.

Wyższa Szkoła Handlu Morskiego 172-175.

Z frontu nauki 209-214, 358-363.

Zagranica w przegl. prasy kraj.: 66-67, 186-187, 333-334; zob. też Nauka za granicą, stosunki nauk. zagranicy z Polską.

zakład szkół wyższych 16-18 (problematyka, postułaty).

Zakopane 24-26 (jako siedziba szkoły w., postułat).

zbiory naukowe zob. muzea.

Zjazdy i konferencje 176-178, 314-323; w przegl. prasy - kraj.: 66, 187, 188, 334; zagr.: 84-85, 209, 358.

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich 198-199 (Akademia Nauk, archeologia), 342-343 (szkolnictwo wyższe), 343-346 (Polacy o n. radzieckie), 346-347 W. Piczeta).

związki zawodowe naukowców 189-192 (Joliot-Curie o Światowej Federacji Prac. Nauk.); w przegl. prasy zagr.: 85, 209, 358.

Życie naukowe w przegl. prasy kraj. 188, 33.